

การพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

The Activity Development for Parents involvement in the First Grade Teaching of Anuban Phang-nga Primary Education Service Area

วินัส จีวะรัตน์*

ผศ.ดร.สุดารัตน์ สารสว่าง **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา 2) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และ 3) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 44 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพังงา จำนวน 44 คน และครูจำนวน 5 คน รวม 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และแบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูในฐานเป็นผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และการร่วมมือกับชุมชน

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ในภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความเหมาะสม และเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสม และเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

* ศษ.ม. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** Ph.D. (Educational Administration) University of Missouri Columbia USA ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีฝ่ายนโยบายและประกันคุณภาพ การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop Parents involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga school; 2) study the result of parents involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga school; and 3) verify the propriety and feasibility of parents involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga school. Samples were 44 parents, 44 first grade students and 5 teachers. The total sample size was 93.

The findings were as follows:

1. Parents involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga consisted of 6 strategies in parenting, communication, volunteering, learning at home, decision making, and collaborating with community.
2. Parents involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga after using 6 phases of involvement by parenting, communication, volunteering, learning at home, decision making, and collaborating with community indicated significantly differences from the past at .05.
3. Parents agreed that the involvement in the first grade teaching of Anuban Phang-nga was appropriate and possible at high level.

Keywords: The activity development Parents involvement, Teaching of Anuban Phang-nga school, The First Grade Phang-nga Primary Education Service Area

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ไว้ตามมาตรา 24(6) โดยระบุว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนรู้ให้ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลใน ชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกัน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ”

จากสาระที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ยังมีสถานศึกษาจำนวนมาก ที่อาจจะเลียดความสำคัญของผู้ปกครองหรือ หน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน และไม่เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามา มีส่วนร่วมในระดับการกำหนดนโยบาย และทิศทางการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษามักตัดสินใจตามลำพัง หรืออาจเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมบ้างก็เพียงในระดับการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 2-3) เช่นเดียวกับโรงเรียนอนุบาลพังงาที่ประสบ

ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เนื่องมาจากสาเหตุ ดังนี้ 1) ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และระหว่างบ้านกับโรงเรียน 2) ขาดการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนจากผู้ปกครอง 3) ขาดแคลนบุคลากร และภูมิความรู้ที่จะมาเป็นอาสาสมัครช่วยสอนนักเรียน 4) ขาดการประสานงานระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนกับโรงเรียน และ 5) ขาดการสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษา (โรงเรียนอนุบาลพังงา, 2553: 2)

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพังงา จึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein (1995 : 701-705) จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1)การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง 2)การติดต่อสื่อสาร 3)การอาสาสมัคร 4)การเรียนรู้ที่บ้าน 5)การตัดสินใจและ 6) การร่วมมือกับชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอนุบาลพังงา ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาทั้ง 6 กิจกรรมนี้ จะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และสามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้นอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุตรหลานของตนเอง และโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

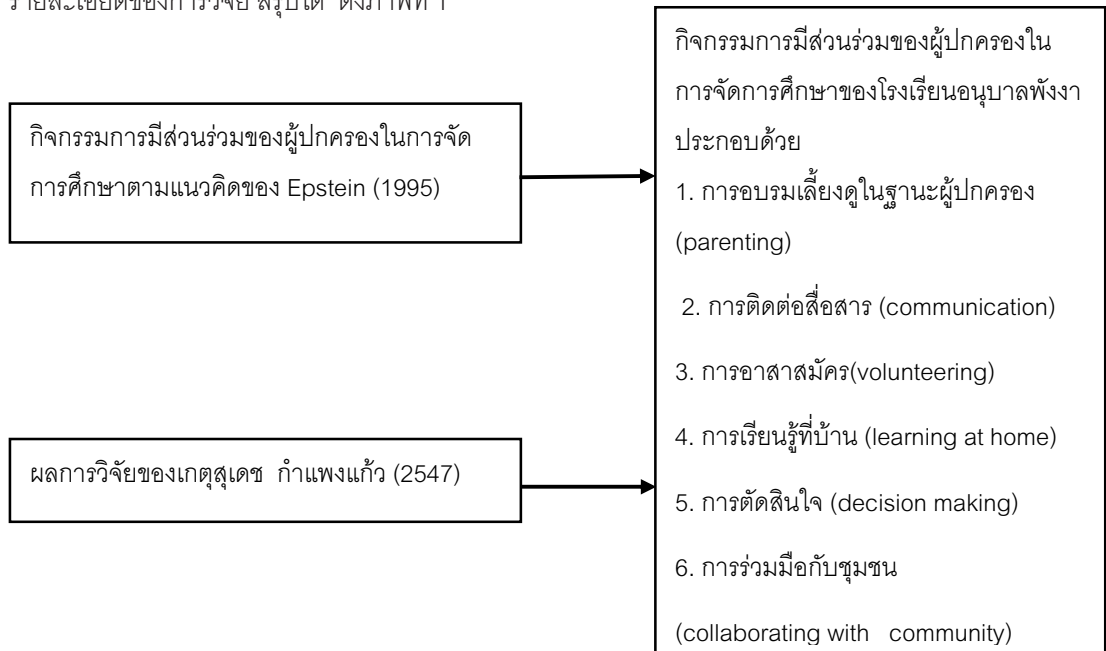
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า มีงานวิจัยที่น่าสนใจในการนำมาพัฒนาต่อยอดความคิดสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา คือ แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ Epstein (1995) ซึ่ง เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546) ได้นำมาวิจัยในการนำเสนอเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในบริบทของโรงเรียนเอกชน แต่ยังไม่ได้นำสู่การปฏิบัติโดยมีกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบตามแนวคิดของ Epstein 2)ศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยวิธีการจัดกลุ่มสนทนา 3)หาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ได้จากกลุ่มสนทนาในขั้นตอนที่ 2 และ 4)ประเมินความเหมาะสมในการนำกิจกรรมไปปฏิบัติในการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของ Epstein (1995) และผลการวิจัยของ เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำกิจกรรมการมีส่วนร่วมทั้ง 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (parenting) 2) การติดต่อสื่อสาร (communication) 3) การอาสาสมัคร (volunteering) 4) การเรียนรู้ที่บ้าน (learning at home) 5) การตัดสินใจ (decision making) และ 6) การร่วมมือกับชุมชน (collaborating with community) ไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาโดยทดลองใช้ที่โรงเรียนอนุบาลพังงา

รายละเอียดของการวิจัย สรุปได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางแผนและออกแบบกระบวนการดำเนินการวิจัยตามรูปแบบและวิธีการวิจัยโดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนাজัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา โดย

1.1 วิจัยเอกสาร โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 วิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา โดยใช้แบบสอบถามสำรวจสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

1.3 นำผลการสำรวจมาประชุมปฏิบัติ การครูและผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลพังงาเพื่อจัดทำร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

1.4 ผู้วิจัยสร้างคู่มือการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาตามแนวคิดของ Epstein

1.5 นำร่างคู่มือการจัดกิจกรรมมาจัด ประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับ ตัวแทนครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทมติของคู่มือการจัดกิจกรรมฯ

1.6 จัด ประชุม อิง ผู้ เชี่ยว ชาญ (Connoisseurship) เพื่อให้ข้อเสนอแนะและรับรองคู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

1.7 ผู้วิจัยปรับปรุงคู่มือการจัดกิจกรรม และนำเสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา โดย

2.1 ให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 ทำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ก่อนใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

2.2 ประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพังงา

2.3 นำคู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาสู่การปฏิบัติเป็นเวลา 1 ภาคเรียน

2.4 ผู้วิจัยนิเทศครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพังงา และกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 เพื่อสอบถามติดตาม สอบถามปัญหา และให้การช่วยเหลือในการนำกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไปปฏิบัติ

2.5 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนอนุบาลพังงาหลังใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

2.6 สอบถามระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4 ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

2.7 ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอผลการทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา โดย

3.1 ประชุมสนทนากลุ่มครูและตัวแทนผู้ปกครองเพื่อประเมินความพึงพอใจและสรุปบทเรียน

3.2 ใช้แบบสอบถามความเหมาะสม และเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา

3.3 ผู้วิจัยสรุปและนำเสนอผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เป็นคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. แบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลพังงา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ใช้สอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลพังงา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมปฏิบัติการประชุมสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสรุปประเด็นที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย โดยพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์การ

วัดผลหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเน้นด้านผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน
อนุบาลพังงา ระหว่างก่อนการพัฒนาและหลังพัฒนา
โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินหลังการพัฒนามา
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยก่อนพัฒนา นำเสนอในรูปของ
ตารางประกอบคำบรรยาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยว
กับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของกิจกรรม
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองฯ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการ แปลผล

1. การหาคุณภาพของคู่มือในการพัฒนา
กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการ
ศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence:
IOC)

2. การหาค่าความเที่ยง ของแบบประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนด้านคุณภาพผู้เรียนตามเกณฑ์
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและแบบสอบถามความ
คิดเห็นของผู้ปกครอง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ
ครอนบาค (Cronbach, 1974: 161)

3. การประเมินผลการพัฒนากิจกรรมการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองฯ โดยใช้ค่าร้อยละ

4. การประเมินระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของกิจกรรมการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
ร้อยละ

ผลการวิจัย

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพังงา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์
คือ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อ
สื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อ
การศึกษา การเรียนรู้ที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจของโรงเรียน และการร่วมมือกับชุมชน
ซึ่งมีโครงการในการดำเนินการในกลยุทธ์ 6 ด้าน ได้แก่
กลยุทธ์ 1 :การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง
ได้แก่โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโครงการส่งเสริม
คุณธรรม ค่านิยมชีวิตที่ดีงามโครงการอาหารกลางวัน
โครงการค้นหาความสามารถของเด็กและ โครงการ
สายใยรักแห่งครอบครัว

กลยุทธ์ 2 :การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับ
โรงเรียนได้แก่โครงการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง
บ้านกับโรงเรียนโครงการฟังกาสนสัมพันธ์และโครงการ
พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน

กลยุทธ์ 3 :การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา
ได้แก่ โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโครงการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตรโครงการทำเนียบผู้ปกครอง

กลยุทธ์ 4: การเรียนรู้ที่บ้านได้แก่ โครงการ
ส่งเสริมการเรียนรู้ผู้ปกครองและเด็ก

กลยุทธ์ 5: การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
ของโรงเรียน ได้แก่ โครงการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน
โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโครงการวัดและ
ประเมินผลการเรียน

กลยุทธ์ 6: การร่วมมือกับชุมชน ได้แก่
โครงการชุมชนศิษย์เก่าโครงการระดมทรัพยากรทาง
การศึกษาโครงการศึกษาและใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
พังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาพบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ในภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามตัวชี้วัดพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาทุกด้าน

3. ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พังงา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า บทบาทของครู และผู้ปกครอง ในการจัดกิจกรรมร่วมกันมีความเหมาะสม รองลงมาได้แก่ คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ และคู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ช่วยให้ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันได้ง่ายขึ้น

ผลการวิจัยแสดงสรุปดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

n=44										
กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม									
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
กลยุทธ์ที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	-	8	3	25	27	10	11	1	3	-
		(18.18)	(6.82)	(56.82)	(61.36)	(22.73)	(25.00)	(2.27)	(6.82)	
กลยุทธ์ที่ 2 การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน	-	5	5	25	20	10	12	4	7	-
		(11.36)	(11.36)	(56.82)	(45.46)	(22.73)	(27.27)	(9.10)	(15.91)	
กลยุทธ์ที่ 3 การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา	-	6	4	24	23	9	12	5	5	-
		(13.64)	(9.10)	(54.55)	(52.27)	(20.45)	(27.27)	(11.36)	(11.36)	
กลยุทธ์ที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน	-	11	10	22	17	6	14	5	3	-
		(25.00)	(22.73)	(50.00)	(38.63)	(13.64)	(31.82)	(11.36)	(6.82)	
กลยุทธ์ที่ 5 การเข้ามามีส่วนร่วมใน การตัดสินใจของโรงเรียน	-	7	2	28	25	7	13	2	4	-
		(15.91)	(4.55)	(63.64)	(56.82)	(15.91)	(29.54)	(4.54)	(9.09)	
กลยุทธ์ที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน	-	14	3	14	20	11	16	5	5	-
		(31.82)	(6.82)	(31.86)	(45.46)	(25.00)	(36.36)	(11.36)	(11.36)	

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4

n=44

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอนุบาลพังงา	19 (43.18)	18 (40.91)	3 (6.82)	4 (9.09)	-
2. การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้ง 6 กิจกรรมมีความเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน	19 (43.18)	18 (40.91)	2 (4.55)	5 (11.36)	-
3. คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาเหมาะสมกับ การนำไปใช้กับผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	19 (43.18)	18 (40.91)	5 (11.36)	1 (2.27)	1 (2.27)
4. บทบาทของครู และผู้ปกครองใน การจัดกิจกรรมร่วมกันมีความเหมาะสม	32 (72.70)	7 (15.90)	1 (2.30)	4 (9.10)	-
5. กระบวนการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นได้	18 (40.91)	16 (36.36)	8 (18.18)	2 (4.55)	-
6. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	17 (38.64)	21 (47.73)	5 (11.36)	1 (2.27)	-
7. คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง	10 (22.73)	30 (68.18)	3 (6.82)	1 (2.27)	-
8. คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้	22 (50.00)	14 (31.82)	6 (13.64)	2 (4.55)	-
9. คู่มือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ช่วยให้ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันได้ง่ายขึ้น	18 (40.91)	20 (45.45)	4 (9.09)	2 (4.55)	-
10. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้านอยู่ในขอบเขตที่สามารถปฏิบัติได้	17 (38.64)	20 (45.45)	6 (13.64)	1 (2.27)	-

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/4
โรงเรียนอนุบาลพังงา ปีการศึกษา 2554 ก่อนและหลังทดลองใช้กิจกรรม

สาระการเรียนรู้	เกรดเฉลี่ย		
	ภาคเรียนที่ 1 (ก่อนทดลองกิจกรรม)	ภาคเรียนที่ 2 (หลังทดลองกิจกรรม)	ความต่าง
ภาษาไทย	3.25	3.42	0.17
คณิตศาสตร์	3.30	3.51	0.21
วิทยาศาสตร์	3.56	3.78	0.22
สังคมศาสนา และวัฒนธรรม	3.05	3.25	0.20
ประวัติศาสตร์	3.23	3.44	0.21
สุขศึกษาและพลศึกษา	3.75	4.00	0.25
ศิลปะ	3.63	3.74	0.11
เทคโนโลยีและการงานพื้นฐานอาชีพ	3.41	3.58	0.17
ภาษาต่างประเทศ	3.10	3.26	0.16
เฉลี่ย	3.36	3.53	0.17

อภิปรายผล

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และการร่วมมือกับชุมชนสามารถนำไปสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ได้ทั้ง 6 กิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำผลที่ได้จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนอนุบาลพังงาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาร่างเป็นคู่มือการจัดการกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามแนวคิดของ Epstein (1995 : 701-705) โดยประกอบด้วยกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (parenting) 2) การติดต่อสื่อสาร (communication) 3) การอาสาสมัคร (volunteering) 4) การเรียนรู้ที่บ้าน (learning at home) 5) การตัดสินใจ (decision making) และ 6) การร่วมมือกับชุมชน (collaborating with community) และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546 :บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า

การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยวิธีการจัดกลุ่มสนทนา ผลปรากฏว่าได้กิจกรรมรวมทั้งสิ้น 41 กิจกรรม แยกเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 19 กิจกรรมและกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 22 กิจกรรม และการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ได้จากกลุ่มสนทนาในขั้นตอนที่ 2 ผลปรากฏว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะทั้งสิ้น 40 กิจกรรม

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ในภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามตัวชี้วัดพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาทั้ง 6 กลยุทธ์สามารถพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพังงาได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ เสือสวรรค์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน 3 ฐานะ คือ 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา โดยเป็นผู้ปกครองอาสาในกิจกรรมพิเศษ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่นักเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการจัดหาหนังสือภาพดูแลแนะนำให้เด็กทำการบ้านและ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา พบว่า

ผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนในเรื่องการทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือตามข้อกำหนดของโรงเรียน

3. ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาสามารถนำไปใช้ให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนอนุบาลพังงาได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546 :บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า การประเมินความเหมาะสมในการนำกิจกรรมไปปฏิบัติในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผลปรากฏว่ากิจกรรมทั้ง 40 กิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติทุกกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอนุบาลพังงาในระดับมาก จึงควรมีการส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครองได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้ต่อเนื่อง โดยเน้นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในการดำเนินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการดำเนินการ อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา หลังการพัฒนาสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนาอย่างมาก จึงควรจัดสรรทรัพยากรการบริหาร

และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการในกลยุทธ์ต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำครูในการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ปกครองให้มากขึ้น ตลอดจน ควรมีการเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น หน่วยงานต้นสังกัดในระดับสูงขึ้นไป ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา กลยุทธ์ หรือ รูปแบบการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มากขึ้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่วัฒนธรรมของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หรือ กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นให้แพร่หลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปจากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรจะศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไปดังนี้

1. ปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง
2. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ในโรงเรียนประถมศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ

3. รูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา

4. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาเซียน

บรรณานุกรม

- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2547). การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โรงเรียนอนุบาลพังงา. (2552). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2552. พังงา: โรงเรียนอนุบาลพังงา.
- .(2553). รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนอนุบาลพังงา ปีการศึกษา 2552. พังงา: โรงเรียนอนุบาลพังงา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544.) คู่มือการดำเนินงานของเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน.
- Epstein, J.L.& Sander, M.G. (1997). School, Family, Community Partnerships : Overview and New Directions. in Education and Sociology: An Encyclopedia. New York: Garland.

- Krejcie, Robert V. and Daryle W . Morgan. (1970).
 Determining Sample Size for Research
 Activities Education and Psychological
 Measurement. November : 607–610.
- Patte, M. M. (2002). Defining parent involvement
in rural elementary school through the
eyes of parents, students, teachers, and
administration: A case study. **Dissertation**
 Abstracts International (online). Retrieved
 August 10, 2011. from <http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>
- Rutherford, B., and Billing, S. H. (1995). Eight
lessons of parent, family, and community
involvement in the middle grades.
Phi Delta Kappan, 64-69(online). from
<http://cdnet3.car.chula.ac.th/hwweda/detail.nsp>